

10168

1380 maj 17

Nyköping

Riddarna Karl Ulfsson av Tofta och Nils Gädda samt underlagmannen i Södermanland Peter Djäken och häradshövdingen i Rönö Anders Mattsson vidimerar Karl Anderssons, Matts Hesdals och deras skeppslags skiftesbrev av 1344 4/6 (DS nr 3793), samt kung Magnus (Erikssons) dombrev av 1345 20/1 (DS nr 3891), 1352 7/11 (DS nr 4866) och 1360 10/3 (DS nr 6244).

Utfärdarna beseglar.

Orig. på perg. (33,2 x 19,5 cm, uppveck 1,5 cm; 28 rader), Uppsala universitetsbibliotek.
SDHK nr 11683.

Om riddaren Nils (Jonsson) Gädda se G. Carlsson i PHT 1951, s. 1 ff.

Om Peter (Torstensson) Djäken (Schack av Skylvalla), se J. E. Almquist i Släkt och hävd 1960, s. 6 f. och s. 24.

Om Matts Hesdal (Hålbönäsätten) och hans son Anders Mattsson, sedermera underlagman i Södermanland, se H. Gillingstam, Ätten Siöblads medeltida släktförbindelser och äldsta historia (1949), s. 45 och 56, samt för den senare J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige (1954), s. 97 not 1 och 105 f. Släkten skrev sig till Hästedal, varifrån familjenamnet kommer, jämför DMS, Södermanland 2:5, s. 238.

Angående vidimationerna i detta brev se G. Lundberg, Bälunge socken under medeltiden (1976), s. 51 ff.

Thæt se allom mannom viterliket oc kunnokt at wy · Karl Vlfson aff Thøptom oc Niclis Gædda riddare · Pæther Dyækn vnderlaghman · j Sudhermannalande · kæm^a Andris Mattisson hæradzhøfthinge · j Rønahundare · kænnomps opinbarlika j thess[*a*]^b script / at wy hafuom seet / erlikra manna skipte breff · Karls Andrisson · Mattis Etdals · oc flera thera skiptislagha oc ærlix första · konung Magnusa dombreff · jncighlad^c mædb thera · eynom · oc rættom jncighlom ey skrapadh · oc j ængo mato falsadh · ludhande ordh · fra ordhe som hær æpter følgher. Omnibus presens scriptum cernentibus — — — se DS nr 3793, 3891, 4866 och 6244 — — — ./ Til thæs mere wisso · oc vitnisbyrdh æra war jncighle hær fore hængd · Datum Nycopie · anno Dominj Mccclxxx · quinta die Pentecostes · in testimonium premissorum.

Sigill: tre sigillskåror i det skadade uppvecket.

^a Så för väntat kom eller kam. ^b Sista bokstaven saknas p.g.a. hål. ^c Bokstaven d under fläck och efterföljs av ett hål; det kan inte uteslutas att ytterligare ett tecken saknas fnalt.

10169

1380 maj 19

Vadstena

Katarina Petersdotter skänker med sina släktingars och arvingars samtycke, för att hedra Gud och jungfru Maria, till systraklostret i Skänninge sin egendom Isaryd i Frinnaryds socken med landbohemmanen Tokarp, Torås, "Vakarahola" och Högamälen (se not 1) med alla tillagor, bland annat fiskevatten. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar egendomarna, överlåter dem till klostret med evig äganderätt och ger häradshövdingen i det härad där egendomarna ligger fullmakt att ge fasta på dem i enlighet med landslagen.

Utfärdaren ber riddarna Erengisle Sunesson, Birger Ulfsson och Nils Gädda, drotsen Bo Jonsson och sin dotter Margareta Bosdotter att besegla brevet tillsammans med henne själv.

Orig. på perg. (28,5 x 8,8 cm, uppveck 1,3 cm; 10 rader), Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11684.

Regest: RPB nr 1499.

Angående utfärdaren Katarina Petersdotter se H. Gillingstam, *Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden* (1952), s. 738, och om hennes dotter sigillanten Margareta Bosdotter se kommentar till DS nr 10121.

Angående sigillanten Nils Gädde se ÅSF II, s. 44, och G. Carlsson i PHT 1951, s. 1–6.

Alla the mæn thætta breff høra ælla see · helsa iac Katrin Pæthars dottir · æuerdhelika medh warum Herra Ihesu Christo · Thet scal · allom mannum vitarlikit wara · at iak medh mina frenda oc arfwa · ja · oc godhuilia hawir giuit jn medh mik ij Guz hedhír oc wara fru · till søstra klostre ij Skænningis min gooz · som hær æptir næmpnas: først Isarydh medh thessom landbom som ær · Tokkathorp, Thoraas · Vakarahola · Høghamala¹ · ij Frinnarith sokn liggjande · medh alla thessa gooza tillaghum akrom oc ængiom · fiskæuatnom · ij wato oc thørro nær by oc fyærre · ængo vndan takno · Afhende iak mik oc minom arfwum thessen sama goozen oc hemola them fornæmpnda klostre · till æuerdhelika ægho · Ok giuir jac hæradhøfdhinganom som goozen liggja folt wald oc makt them fast fara æptir landzlaghom · Till thæs at thetta ware swa myklo fastare oc stadhughare tha bædhis iac ærlika manna insighle · til witnisbyrdh herra Æringisla Sonssons, herra Byrghirs Vlfsons · herra Niclassa Genda^a · riddara · Boo Jonssons drosate · oc mina kæro dottirs Mæreta Boo dottir medh mino æghno jnsighle · Scriptum Watzstena anno Domini M^o ccc^o lxxx^o · jn vigilia Trinitatis.

På baksidan: b⁻[...] Ysary[*dh*] i Smalan[*d*]^{-b}

Sigill: nr 1 runt av ofärgat vax, diameter 3,0 cm (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 560): [...]s ·; nr 2 runt av ofärgat vax, 3,3 cm (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 747); nr 3 endast sigillremsa; nr 4 runt av ofärgat vax, 3,0 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 408): Boecii Ionson; nr 5 runt av ofärgat vax, diameter 2,6 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 317): + S' Katerine + Peters + dotor; nr 6 runt av ofärgat vax, diameter 2,3 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 307): + S' [...]e Boes : dot[...].

^a *Så ms.* ^{b-b} *Svårläst under nyare påskrift.*

¹ *Sannolikt Högamälen i grannsocknen Linderås.*

10170

1380 maj 20

(Lübeck)

Anteckning om att Stralsundsborgaren Didrik Delmenhorst inför rådet överlätit sin hälft av en slaktarbod i Falsterbo i landet Skåne till Ditmar Wittenborg och Verner van Ulsen. Den andra hälften tillhör Hinzeke Smerwaghen men har tidigare tillhört dennes far Köpeke Smerwaghen, på vilken den fortfarande är skriven.

Notis – under sidrubriken ”Anno Domini M^o ccc^o lxxx^o Trinitatis” – i Niederstadtbuch 1363–1399, pag. 431 (nr 3), Archiv der Hansestadt Lübeck.

SDHK nr 41665.

Tryckt: Dipl. Dan. IV:2, nr 31; U. Simon (ed.), *Das Lübecker Niederstadtbuch* (2006), s. 447.

Översättning: (till modern danska) *Danmarks Riges Breve* IV:2, nr 31.